

ZENONAS BAUBONIS

**RADŽIŪNŲ PILIAKALNIO, ALYTAUS M.,
ARCHEOLOGIJOS ŽVALGOMŪJŲ TYRINĖJIMŲ 2002 M.
ATASKAITA**

**VILNIUS
2002**

Kultūros paveldo centro Paveldosaugos bibliotekos Dokumentų fondai
Fondo Nr. <u>39</u>
Apyrašo Nr. <u>1</u>
Apsk. Vien. Nr. <u>1431</u>

Turinys

Ižanga	1
Tyrinėjimų aprašymas	2
Išvados	4
Radinių sąrašas	5
Radinių piešiniai	10
Šurfo sienelių profiliai	11
Nuotraukų sąrašas	13
Fotonuotraukos	14
Tyrimų situacijos planas	17
Tyrimų leidimas	18
Tyrimų projektas	19

IŽANGA

2002 m. Alytaus piliakalnyje (A67KP), vad. Radžiūnų piliakalniu, Alytaus mieste vykdant tvarkymo darbus buvo atliekami archeologijos žvalgymai ir ištirtas vieno kvadratinio metro plotas. Darbams vadovavo ataskaitos autorius.

Tyrimų metu fotografavo ataskaitos autorius. Planus braižė E. Pranckėnaitė, radinį piešė S. Mikšaitė. Brėžinių originalai ir fotonegatyvai saugomi autoriaus asmeniniame archyve. Radiniai perduoti į Alytaus kraštotyros muziejų.

Alytaus piliakalnis, dar vadinamas Radžiūnų, yra 1,2 km į pietus nuo Alytaus-Simno kelio, Nemuno ir Kirmijos upių santakoje. Piliakalnis yra krantinio tipo, įrengtas aukštame kranto iškyšulyje. Viršuje yra trikampio formos, 40 m ilgio ir 40 m pločio prie pylimo, aikštelė. Pylimas 3-4 m aukščio, leidžiasi į 3-4 m gylio griovį.

Piliakalnio šlaitai siekia 30-35 m, tik šiauriniame gale šlaitas yra žemesnis 8-10 m.

Į šiaurės vakarus nuo piliakalnio, priešais piliakalnio pylimą, aukštame Nemuno krante buvusi gyvenvietė. Ji yra 400 m ilgio ir iki 180 m pločio.

Alytaus mieste esantis piliakalnis, dar vadinamas Radžiūnų piliakalniu, žinomas nuo 1928 m. - jį mini P.Tarasenka leidinyje "Lietuvos archeologijos medžiaga". 1954 m. Istorijos ir teisės instituto surengta ekspedicija, kuriai vadovavo P.Kulikauskas nustatė piliakalnio ir gyvenvietės kultūrinio sluoksnio storį, kuris siekia iki 0,6 m. 1977 m. ir 1989 m. piliakalnis pakartotinai žvalgytas Mokslinės metodinės kultūros paminklų apsaugos tarybos.

TYRINĖJIMŲ APRAŠYMAS

Alytaus miesto savivaldybės užsakymu Vidzgirio botaniniame draustinyje 2002 m. įrenginėjamas ekologinis mokomasis takas. Dalis šio tako patenka į Radžiūnų piliakalnio teritoriją. Piliakalnio vakariniame šlaite įrengti stulpinės konstrukcijos laiptai (konstrukcijai įrengti gręžtos 10-15 cm pločio, 0,6-0,8 m gylio skylės). Piliakalnio ir pylimo šlaituose įrengti terasiniai laiptai, kur žemės paviršius kai kur lygintas iki 10-15 cm gylio. Žemės judinimo darbų metu, buvo atliekami archeologiniai žvalgymai (700 kv. m plotas). Kadangi daugelis takų ir laiptų įrenginėti paviršinės erozijos vietose ir nereikalavo didesnių žemės judinimo darbų, todėl archeologinės medžiagos neaptikta.

Piliakalnio pietrytinėje pašlaitėje, terasoje tarp piliakalnio ir Nemuno pakrantės, pagal projektą buvo įrenginėjama laužavietė. Laužavietės vietoje iškastas žvalgomasis 1 kv. m šurfas. Kadangi terasa didelių Nemuno potvynių metu yra užliejama, vertingos archeologinės medžiagos nebuvo tikėtasi.

Tyrinėtame 1x1m plote įžemis pasiektas 73 cm gylyje. Aptikti radiniai: lygios, grublėtos ir brūkšniuotos keramikos šukės (230 vnt., iš kurių inventorizuotos 79), kiti gabaliukai labai smulkūs, titnago skaldytiniai (23 vnt.) ir nuoskalos (13 vnt.), 1 įtveriamasis tribriaunis strėlės antgalis, degę židinio akmenys (virš 50 vnt.), gyvulių kaulų liekanos (30 vnt.).

Tyrinėtame kvadrato velėnos praktiškai nėra. Viršuje išsiskiria 25-32 cm storio sąnašinis šviesiai pilko smėlio sluoksnis. Po juo rastas 44-53 cm storio kultūrinis sluoksnis. Sluoksnyje išsiskiria 20-33 cm storio tamsiai pilko smėlio horizontas, po juo 12-25 cm storio rausvo su pilku smėlio horizontas.

Rytiniame sienelės pjūvyje slūgsojo 28-30 cm šviesiai pilko smėlio sąnašinis sluoksnis. Po juo - 32-33 cm tamsiai pilkas smėlio kultūrinis sluoksnis, kuriame dar matyti šviesaus smėlio ploteliai. Kvadrato apačioje, prie įžemio - 12 cm storio rausvo su pilku smėlio kultūrinis sluoksnis.

Pietiniame sienelės pjūvyje aptiktas 29-30 cm šviesiai pilkas sąnašinis smėlio sluoksnis, po juo esantis tamsiai pilkas smėlio kultūrinis

sluoksnis yra maždaug 20 cm storio, rausvas su pilku kultūrinis sluoksnis tęsiasi 25 cm.

Vakariniame sienelės pjūvyje pastebimas 25 cm storio šviesiai pilko, 31 cm storio tamsiai pilko, 22 cm - rausvo su pilku sluoksniai.

Šiauriniame sienelės pjūvyje užfiksuotas 32 cm storio šviesiai pilko smėlio sluoksnis, po juo esantis 28 cm storio tamsiai pilkas sluoksnis ir maždaug 16 cm - rausvas su pilku smėlio sluoksnis.

Aptiktas kultūrinis sluoksnis pagal radinius datuotinas III - V a.

IŠVADOS

Radžiūnų piliakalnio teritorijoje pritaikant piliakalnį lankymui, žemės judinimo darbų vietoje žvalgytas 700 kv. m plotas, archeologinių dirbinių neaptikta. Piliakalnio pietrytinėje pašlaitėje, terasoje tarp piliakalnio ir Nemuno pakrantės, ištirtas 1 kv. m šūrfas. Aptiktas nuo 44 cm iki 53 cm kultūrinis sluoksnis su radiniais.

Terasa, kurioje rastas kultūrinis sluoksnis yra piliakalnio saugomoje teritorijoje. Žemės judinimo darbai šioje vietoje iki 20 cm gylio galimi tik piliakalnio tvarkymo darbų metu.

Pagal radinius Radžiūnų piliakalnio senovės gyvenvietė datuotina III - V a.

Zenonas Baubonis

Keramika

Lentelė Nr. 1

Inv. Nr.		Dydis cm		Storis mm		Priemaišos	Spalva			Paviršius		Pastabos
		Aukštis	Ilgis	Min	Max		Išorė	Vidus	Masė	Vidinis	Išorinis	
1.	Briauna	3,5	4,5	7	9	M	PR	JR	JR	L	L	
2.	Briauna	3,2	4	5	7	M	R	PJ	P	L	L	
3.	Briauna	2,4	3,5	4	5	V	PR	PJ	PR	L	L	
4.	Briauna	2	2	3	3	M	PR	PJ	P	L	L	
5.	Briauna	2,4	2,3	5	6	M	ŠvR	ŠvR	ŠvR	L	L	
6.	Sienelė	2,6	1,3	5	6	M	R	PR	P	L	L	
7.	Sienelė	2,7	1,5	4	5	V	ŠvR	ŠvR	ŠvR	L	L	
8.	Sienelė	2,5	1,5	5	6	M	RP	R	P	L	L	
9.	Sienelė	2,7	2	6	7	M	P	R	PR	L	L	
10.	Briauna	1	2,5	4	5	M	JR	R	P	L	L	Briaunos viršus ornamentuotas
11.	Briauna	1,7	1,2	6	7	V	ŠvR	ŠvR	ŠvR	L	L	
12.	sienelė	1	2,2	8	9	V	ŠvP	ŠvP	ŠvP	L	L	
13.	Sienelė	1,7	1,7	3	4	V	ŠvR	ŠvR	ŠvP	L	L	
14.	Sienelė	1,1	1,5	3	4	V	ŠvR	ŠvR	ŠvR	L	L	
15.	Dugnelis	2	1,5	3	4	V	PR	PR	P	L	L	
16.	Sienelė	1,2	2	4	5	M	R	PR	P	L	L	
17.	Sienelė	4	4,2	7	9	V	R	R	PR	Br ?	Br	puošta gnaibymo ornamentu
18.	Sienelė	4,2	3,5	7	8	G	ŠvR	ŠvR	ŠvR	Br ?	Br	puoštas gnaibymo ornamentu
19.	Sienelė	3,2	3	3	4	G	R	P	PR	L	Br	
20.	Sienelė	4,5	3,5	6	7	G	P	ŠvR	P	L(Br)	Br	
21.	Briauna	3	2,5	4	6	G	JR	JR	JR	Br ?	Br	Briaunos viršus puoštas duobutėmis
22.	Sienelė	2,6	2,5	5	7	G	ŠvR	ŠvR	ŠvR	L	Br?	
23.	Sienelė	3	2,5	6	7	V	P	R	ŠvP	L	Br	
24.	Sienelė	4	3	5	6	V	PR	R	PR	L	Br	
25.	Sienelė	2,6	2,1	5	6	V	ŠvP	ŠvP	ŠvP	L	Br	
26.	Sienelė	3,5	2,1	5	6	V	R	PR	PR	L	Br	
27.	Sienelė	2,8	2	5	6	V	ŠvR	ŠvP	ŠvR	Br ?	Br	
28.	Sienelė	1,8	3	5	6	V	ŠvR	P	P	L?	Br	
29.	Briauna	1,5	1,4	4	5	V	ŠvP	ŠvP	P	L	Br	
30.	Briauna	2,1	1,5	4	6	G	ŠvR	ŠvR	ŠvR	L	Br	
31.	Sienelė	2,6	1,9	6	7	V	PR	PR	PR	L?	Br	

32.	Sienelė	2,3	1,6	5	6	V	R	P	PR	L?	Br		
33.	Sienelė	2,2	1,3	6	7	V	R	P	RP	L	Br		
34.	Sienelė	1,6	1,5	6	7	V	ŠvR	ŠvR	ŠvR	L	Br		
35.	Sienelė	2,5	2,2	6	8	V	ŠvP	P	ŠvP	L	Br		
36.	Sienelė	2	1,7	6	7	V	ŠvP	R	ŠvP	L	Br		
37.	Sienelė	2,7	1,1	5	6	G	ŠvR	ŠvR	ŠvR	Br ?	Br		
38.	Briauna	4,6	5,2	5	9	G	J	PJ	J	L	Gr		
39.	Sienelė	3,5	3,5	8	9	G	R	P	P	L	Gr		
40.	Sienelė	4	2,5	9	10	G	ŠvR	R	P	L	Gr		
41.	Sienelė	2,5	3,6	6	9	G	J	J	J	L	Gr		
42.	Sienelė	2,9	2,6	9	10	G	PR	ŠvP	P	L	Gr		
43.	Sienelė	2,6	2,9	9	10	G	R	J	J	L	Gr		
44.	Sienelė	3,1	2	6	7	G	PR	PR	P	L	Gr		
45.	Sienelė	2	4	7	8	V	JR	J	J	L	Gr		
46.	Sienelė	3,5	2,5	9	10	G	R	J	J	L	Gr		
47.	Sienelė	3	4	5*	7	G	R	JP	PJ	L	Gr	*	
48.	Sienelė	2,2	3,5	7	10	G	RJ	P	P	L	Gr		
49.	Sienelė	2,5	3	7	9	V	PR	PR	PR	L	Gr		
50.	Sienelė	2,4	3,2	6	9	V	PR	J	J	L	Gr		
51.	Dugnėlis	1,5	3	5	7	V	R	R	PR	L	Gr		
52.	Sienelė	2,2	2,5	9	10	G	R	R	PR	L	Gr		
53.	Sienelė	3,2	2,3	6	8	G	P	P	J	L	Gr		
54.	Sienelė	2,2	2	6	7	G	R	R	P	L	Gr		
55.	Sienelė	2,5	1,7	7	8	G	ŠvR	R	R	L	Gr		
56.	Sienelė	2,4	1,6	8	9	G	ŠvP	ŠvR	ŠvR	L	Gr		
57.	Sienelė	2,2	2	6	7	G	ŠvR	P	J	L	Gr		
58.	Sienelė	3	4,8	8	10	G	ŠvR	R	J	L	Gr	58+59 vienas indas	
59.	Sienelė	4	4,5	8	9	G	ŠvR	R	J	L	Gr		
60.	Dugnėlis	3	4	7	10	G	R	RJ	R	L	L(Gr)	60+61 vienas indas	
61.	Dugnėlis	2	3,5	7	10	V	R	RJ	R	L	L(Gr)		
62.	Sienelė	3,5	2,5	6	7	G	R	R	JR	L	Gr		
63.	Sienelė	2	2,5	5	6	G	R	R	JR	L	Gr		
64.	Sienelė	2	3	5	7	G	R	J	J	L	Gr		
65.	Sienelė	2	2,3	5	6	V	R	R	J	L	Gr		
66.	Sienelė	2	1,8	8	9	V	J	J	J	L	Gr		
67.	Sienelė	4,3	4,2	5	7	G	R	J	J	L	Gr(L)		

68.	Sienele	1,7	2,7	6	7	G	R	R	J	L	Gr		
69.	Sienele	2,7	4,5	7	8	G	R	R	J	L	L(?)		
70.	Sienele	3,2	6	5	7	V	JR	JR	J	L	Gr		
71.	Sienele	2,5	3	8	10	V	R	J	JR	L	Gr		
72.	Sienele	2,5	3,5	8	9	G	R	R	R	Br ?	Gr		
73.	Sienele	2	2,2	6	7	V	ŠvR	R	P	L?	L		
74.	Sienele	2	3,5	5	7	G	P	R	J	L	Gr		
75.	Sienele	2,3	2,4	5	6	V	R	J	J	L	Gr		
76.	Sienele	2,5	2,6	6	8	G	R	JR	R	L	L		
77.	Sienele	2	2,5	5	7	V	ŠvR	J	J	Br ?	L		
78.	Sienele	2,5	3,5	5	7	G	R	JR	JR	Br ?	L		
79.	Sienele	1,5	1,5	5	7	G	J	J	J	L	Gr		

140 šukių fragmentai neinventorizuojami

Lentelė Nr.2

Titnago dirbiniai

Nr.	Inv. Nr.	SKALDYTINIAI			
		Aukštis	Plotis	Aikštelė	Aikštelė
80.					
81.	1	1,8	2,65	1,65x2,15	1,9x2,55
82.	2	2,5	2,85	1,5x0,8	1,7x2,3
83.	3	2,65	2,05	1,15x1,1	
84.	4	3,6	3,6	1,5x1,6	1,7x2,95
85.	5	1,5	2,9		
86.	6	3,1	2,5		
87.	7	0,6	1,4		
88.	8	3,9	7,7	7,7x3,8	7,6x3,5
89.	9	2,4	2,7		
90.	10	2,5	3,7		
91.	11	2,95	2,8		
92.	12	2,9	1,9		
93.	13	2,65	1,8		
94.	14	1,85	2,5		
95.	15	1,8	1,65		
96.	16	2,25	2,2		
97.	17	1,4	1,7		
98.	18	1,1	2		
99.	19	1,6	2	1,3x1,7	
100.	20	1,1	1	0,8x5,5	
101.	21	1,3	2,5	1,9x1,3	
102.	22	1,8	1,5		
103.	23	1,6	1,6	0,7x1,5	0,6x1,3

Nr.	Inv.Nr	NUOSKALOS	
		Aukštis	Plotis
104.	1	5,4	3,7
105.	2	3,3	1,6
106.	3	1,7	1,2
107.	4	1,8	1,6
108.	5	3,2	2
109.	6	2,2	2,25
110.	7	2,2	3,4
111.	8	2,1	1,4
112.	9	2,15	1,7
113.	10	2,1	2
114.	11	1,5	1,9
115.	12	2,7	1,2
116.	13	2,8	2,7

117. Strėlės antgalis, įtvėriamasis tribriaunis, geležis. Ilgis - 6,5 cm, įkotelės skersmuo - 6 mm, išlikęs ilgis - 1,3 cm, plunksnos skersmuo - 1cm. Rastas 49 cm gylyje.

Keramikos rūšys

L - lygiu paviršiumi
Er- paviršius erodavęs
Br -brūkšniuotas
Gr -grublėtas

Spalva

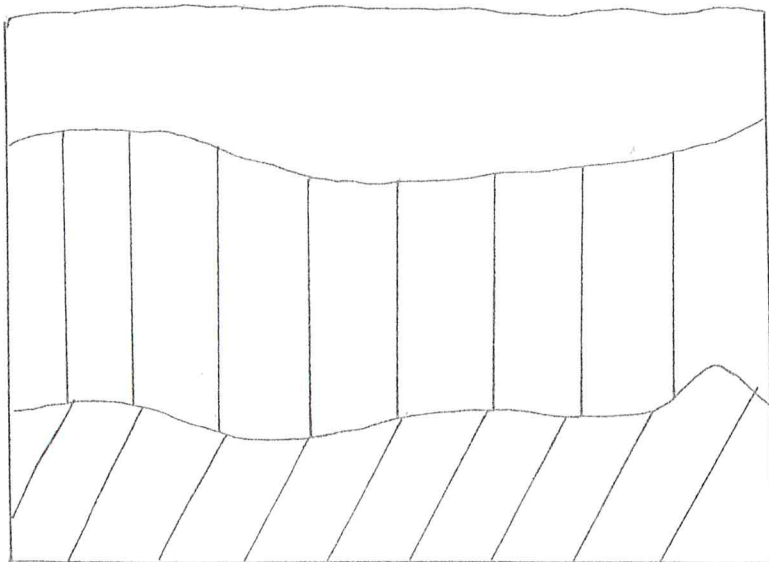
J-juoda
P – pilka
R- ruda
Šv –šviesus

Priemaišos

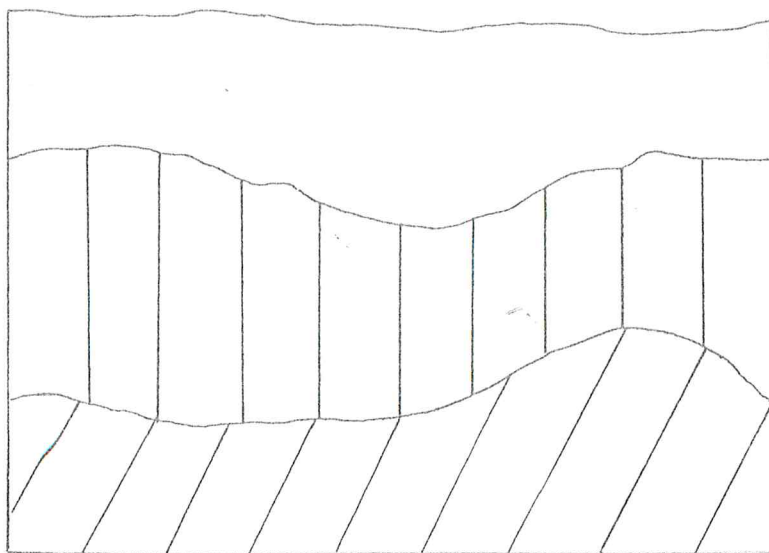
G – gausu
M – mažai
V – vidutiniškai

Šurfo sienelių brėžiniai

Vakarinė sienelė

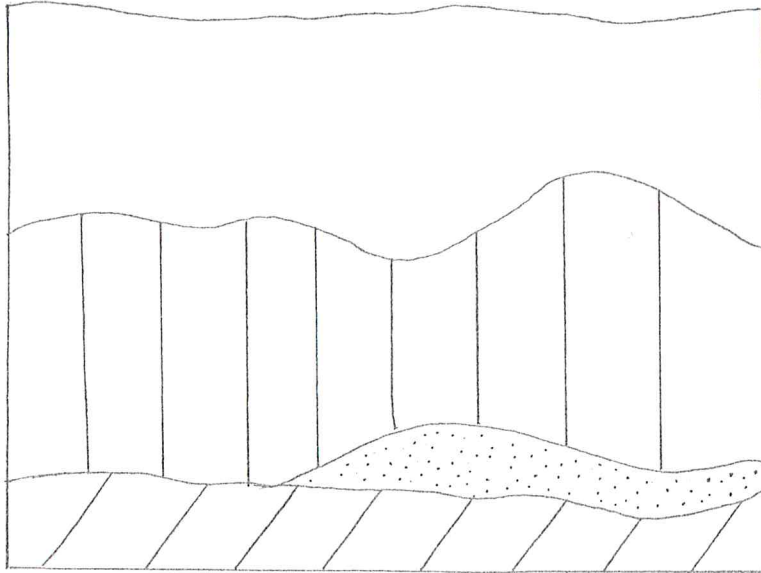

Pietinė sienelė

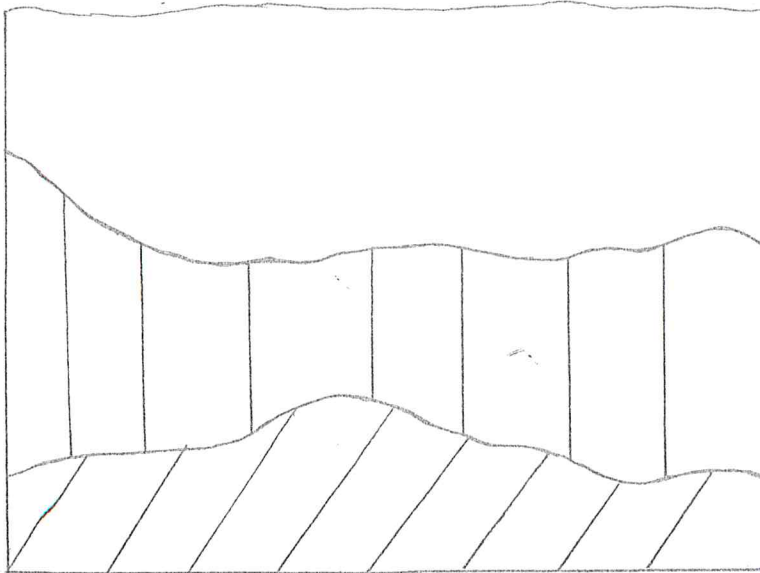

- Šviesiai pilkas
- Tamsiai pilkas
- Rausvas su pilku
- Šviesiai pilkas su smėlio priemaišomis

Šurfo sienelių brėžiniai

Rytinė sienelė

Šiaurinė sienelė

Sutartiniai ženklai

- Šviesiai pilkas
- Tamsiai pilkas
- Rausvas su pilku
- Šviesiai pilkas su smėlio priemaišomis

Fotonuotraukų sąrašas

1. Bendras piliakalnio vaizdas iš pietryčių pusės
2. Tiriamas plotas. Vaizdas iš pietryčių pusės
3. Dalis žvalgyto ploto. Terasinių laiptų įrengtų piliakalnio pietiniame šlaite. Vaizdas iš pietų.
4. Bendras vaizdas iš vakarų pusės
5. Šurfo pietinės sienelės vaizdas iš šiaurės pusės
6. Šurfo vakarinės sienelės vaizdas iš rytų pusės
7. Radiniai. Keramika
8. Radiniai. Keramika
9. Radiniai. Keramika

Nr. 7

Nr. 8

Nr. 9

Nr.4

Nr.5

Nr.6

NUOTR.
NR.1

NR.2

NR.3

GIRO BOTANINIS DRAVSTINIS

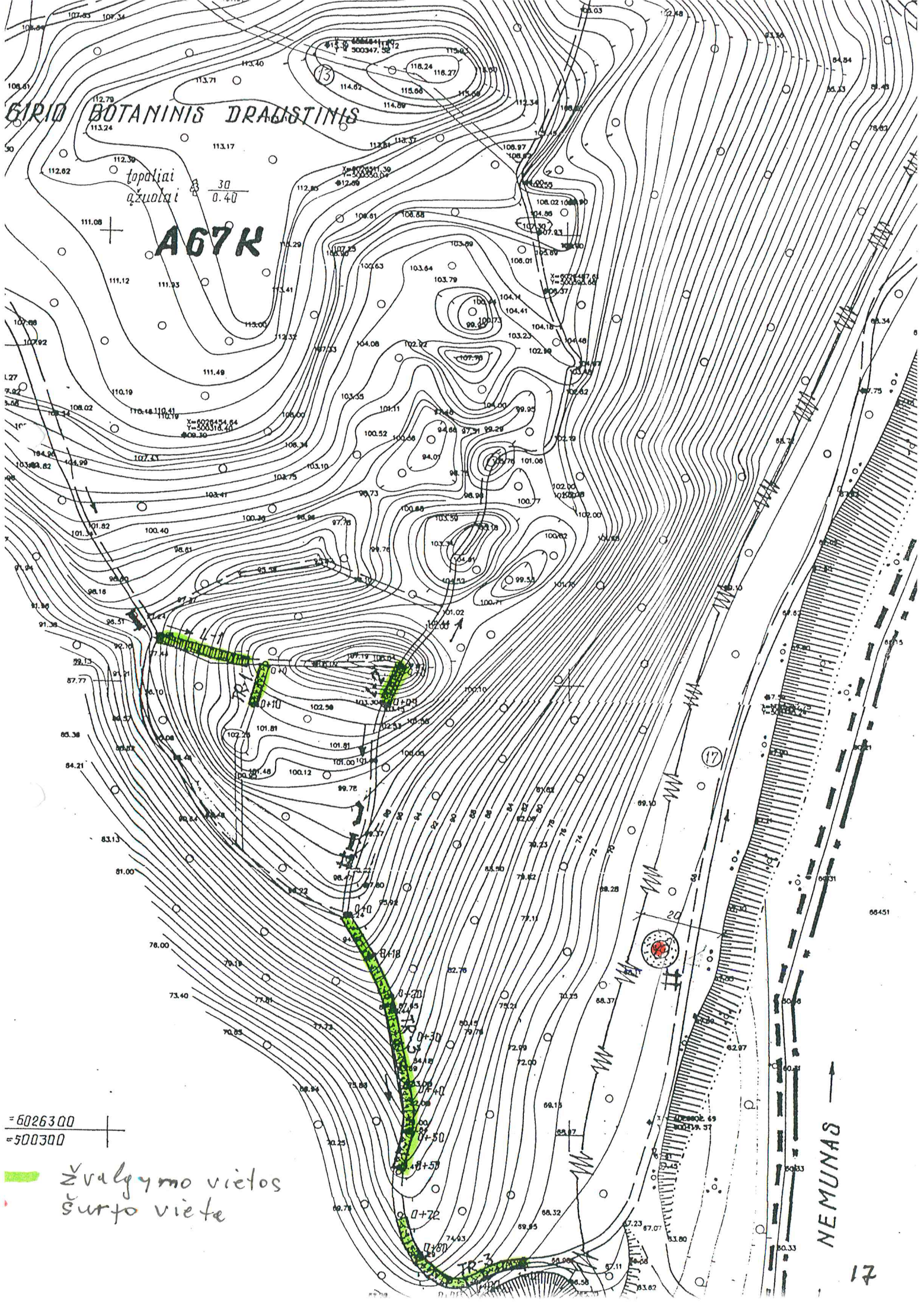
topaljai
qzuolsai

A67K

$\frac{30}{0.40}$

= 6026300
= 500300

švalgymo vietos
šurto vieta

NEMUNAS

PATVIRTINTA
Kultūros vertybių apsaugos departamento
direktoriaus 2001-09-03 įsakymu Nr. 318

Leidimas galioja iki 2002-11-30

L E I D I M A S

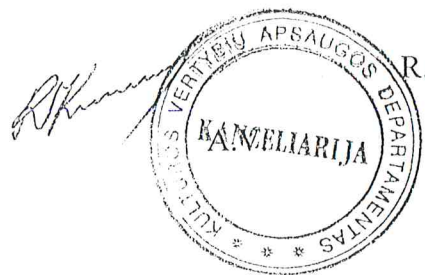
vykdyti archeologijos tyrimus

2002-10-04 Nr.198
Vilnius

Pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo 23 str. šis leidimas išduotas **Z.Bauboniui** vykdyti Radžiūnų piliakalnio (A67KP), Alytaus m., **archeologinius žvalgomočius tyrinėjimus**, taip pat naudoti elektronines priemones, sudarinėti planus, filmuoti, fotografuoti, piešti, rinkti radinius ir mėginius tiriamame objekte.

Tyrimų projektas: Radžiūnų piliakalnio (A67KP), Alytaus m., žvalgomųjų archeologijos tyrimų projektas, 2002-10-03, Nr.198.

Vyr.valstybinis inspektorius

R.Kraujalis

RADŽIŪNŲ PILIAKALNIO (A67 KP) , ALYTAUS M.,
ŽVALGOMŲJŲ ARCHEOLOGIJOS TYRIMŲ
PROJEKTAS

Alytaus miesto savivaldybės užsakymu Vidzgirio botaniniame draustinyje įrenginėjamas ekologinis mokomasis takas. Dalis šio tako patenka ir į Radžiūnų piliakalnio teritoriją. Piliakalnio vakariniame šlaite bus įrengti stulpinės konstrukcijos laiptai (konstrukcijai įrengti bus gręžiamos 10-15 cm pločio, 0,6-0,8 m gylio skylės). Piliakalnio ir pylimo pietiniuose šlaituose bus įrengiami terasiniai laiptai, kur žemės paviršius kai kur bus lyginamas iki 10-15 cm gylio. Piliakalnio pietrytinėje pašlaitėje, Nemuno pakrantėje, bus įrengta laužavietė. Darbų metu bus žvalgomi žemės judinimo darbų plotai, o laužavietės vietoje iškastas žvalgomasis 1x1 m šurfas.

2002.10.03

Z. Baubonis